

Forțele noastre teatrale se verifică

„Decada dramaturgiei originale prezentate de teatrele din regiune” este o inițiativă dintre cele mai fericite. Ea arată că în condițiile culturale de astăzi noi relații s-au stabilit între teatrele din Capitală și din restul țării. Au trecut acele timpuri cind o piesă nu se bucura decît de cel mult zece reprezentații. Îmi amintesc că acum 30 de ani, cind în provincie o piesă era jucată de cinci ori se spunea că „a prins”, adică s-a bucurat de succes. Pe vremea aceea, publicul teatral era format dintr-un cerc restrîns, mereu același.

Merită a fi un bogat schimb de experiență între diverse colective teatrale din țară, Decada de la sfîrșitul lunii mai este o manifestare inedită și originală. Fără îndoială, în trecut au existat turnee ale teatrelor de provincie în Capitală, precum și turnee ale teatrelor din București în diverse colțuri ale țării. Dar aceste manifestări nu au constituit niciodată o preocupare sistematică, organizată, — ci au fost rezultatele, mai mult sau mai puțin fericite, ale unor inițiative particulare sporadice și spontane. Schimb adevărat de experiență între teatrele din țară nu-mi amintesc să fi existat decît pînă în 1911, cind Teatrul Național din Iași, condus de Mihail Sadoveanu și Teatrul Național din Craiova, al cărui director era, mi se pare, Emil Girleanu, s-au vizitat reciproc. N-aș putea să menționez acum roadele artistice ale acelui schimb. Mi-aduc aminte însă că o seamă din actorii colectivului de la Craiova au rămas la Iași, — între care Braborescu, Radu Demetrescu și alții.

Scopul principal al Decadei este acela de a prezenta dramaturgia autohtonă în interpretarea colectivelor teatrale din țară. E în aceasta o mărturie grăitoare a atenției de care se bucură astăzi dramaturgia și slujitorii scenelor românești. Organizarea preocupării față de autorii dramatici, promovarea pieselor originale, formarea unui public din ce în ce mai instruit și educat, capabil să pătrundă toate semnificațiile unei opere literare, — acestea sînt realizări ale anilor din urmă.

Faptul că Teatrul Național din Cluj prezintă piesa *Nota zero la purtare* de V. Stoescu și Octavian Sava, Teatrul de Stat din Pitești *Boieri și țărani* de Al. Sever; faptul că teatrele din Brăila, Constanța, Petroșani sau Sibiu vin cu piesele *Inima noastră* de Val. Luca, *Torpilorul roșu* de Vladimir Colin, *Avansarea șefului* de Eugen Naum și *Împărătița lui Machidon* de I. Postelnicu și T. Vornic, demonstrează că diverse aspecte ale realității noastre de astăzi, diferiți autori și diferite scene ale țării se întîlnesc pe același plan de exprimare artistică. *Familia Kovacs* de Ana Novak la Teatrul maghiar din Sfîntul Gheorghe, *Zile obișnuite* de Maria Földes la secția maghiară a teatrului din Baia Mare, prezentate la sfîrșitul lui mai în fața publicului bucureștean, sînt expresia sprijinului acordat minorităților naționale din țara noastră pentru a-și putea manifesta în limbile respective mesajul artistic. Fără îndoială, există încă destule lipsuri în această preocupare față de dramaturgia tinărară. E nevoie de mai mult discernămint, de mai multă atenție față de noii dramaturgi; este necesară înlăturarea tuturor adversităților care constituiau caracteristica de seamă a vremurilor trecute.

Emulația între diferite colective artistice — aspect principal al Decadei — va da, desigur, rezultate satisfăcătoare, oglundind în același timp nivelul artistic real al scenelor noastre. Actorii vor învăța unii din experiența altora ; regizorii își vor confrunta viziunile asupra aceluiași spectacol sau asupra unor spectacole diferite.

O innoire a mijloacelor artistice va fi rezultatul firesc al acestei întâlniri. S-ar putea ca această prezentare în fața publicului bucureștean să fie deosebit de rodnică îndeosebi pentru actorii tineri. Sint ferm convins că în multe colective teatrale din țară, slujitori ai scenei au izbutit creații admirabile. Iată de ce este foarte bine că li se dă satisfacția de a fi răsplățiți de aplauzele publicului din Capitală. Cine știe dacă nu ne va fi dat să asistăm, cu surprindere și reală bucurie, la spectacole care să constituie o revelație deosebită, ca acela dat, în jurul anului 1910, de Teatrul din Iași, când Aglae Pruteanu a venit la București cu *Dama cu camelii* ? Cine ar putea nega că vom avea ocazia să admirăm spectacole de o mare simplitate artistică respirând adevărul vieții reale ? Mi-aduc aminte ce impresie a făcut asupra mea, prin 1928, un ansamblu sovietic în care marele actor Păvlov, elev al lui Stanislavski, a interpretat pe scenele bucureștene citeva roluri în piese clasice rusești (*Sărăcia nu e un viciu* de Ostrovski, *Căsătoria* de Gogol, *Cadavrul viu* de Tolstoi, *Azilul de noapte* de Gorki) cu mijloace artistice sobre, dar remarcabile tocmai prin economia lor.

Decada este desigur o manifestare cu totul originală. În 1954, când am fost la Plovdiv, am aflat de unele experiențe răzlețe, neorganizate ale teatrelor bulgare ; dar evenimentul nu avea importanța pe care o are această manifestare culturală pe scară națională.

Nu pot incheia aceste citeva rinduri fără un gând pentru actorii cărora li se oferă acum prilejul de a apărea pentru prima dată în fața publicului din Capitală. Acum 30 de ani, la Iași, Craiova sau Sibiu, am nădăjduit cu emoție de a veni cîndva în fața spectatorului bucureștean. Ceea ce pentru mine era, pe vremea aceea, numai o vagă speranță — iată, constituie o certitudine pentru mulți din colegii mei de astăzi. Proaspeți absolvenți ai institutelor de teatru sau actori mai virstnici — cu toții au de luptat cu propria lor emoție pe care trebuie s-o biruie, cu conștiința trează a unei solii reprezentative pentru teatrele și orașele lor.

Am credința că pentru foarte mulți dintre ei, acest turnir artistic care — ca verificare a forțelor teatrale ale țării întregi — constituie, fără îndoială, evenimentul cel mai de seamă al stagiunii, va însemna o izbîndă.

mai, 1956.

www.cimec.ro

<https://biblioteca-digitala.ro>